

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

Канд. мед. наук Ю. В. Качук

Харківська медична академія післядипломної освіти

Подано дані щодо підвищення ролі самостійної роботи лікарів-інтернів над навчальним матеріалом, посилення відповідальності викладача за розвиток навичок самостійної роботи, за стимулювання професійного зростання слухачів, виховання їх творчої активності та ініціативи. Наведено результати власного досвіду використання матеріалів для самостійної роботи у процесі навчання лікарів-інтернів-дерматовенерологів.

Ключові слова: післядипломна освіта, самостійна робота, лікарі-інтерни.

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ ВРАЧЕЙ-ИНТЕРНОВ

Канд. мед. наук Ю. В. Качук

Представлены данные по повышению роли самостоятельной работы врачей-интернов над учебным материалом, усилению ответственности преподавателя за развитие навыков самостоятельной работы, за стимулирование профессионального роста слушателей, воспитание их творческой активности и инициативы. Приведены результаты собственного опыта использования материалов для самостоятельной работы в процессе обучения врачей-интернов-дерматовенерологов.

Ключевые слова: последипломное образование, самостоятельная работа, врачи-интерны.

ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK OF INTERNS

Ju. V. Kachuk

Data on the role of independent work of interns over the learning material, increased teacher responsibility for developing skills of independent work by stimulating the professional growth of students, nurturing their creative activity and initiative. The results of my own experience using the materials for independent work during the training for interns dermatovenerologists.

Key words: postgraduate education, independent work, medical interns.

Нині актуальними стають вимоги до особистих якостей сучасного лікаря-інтерна, зокрема дерматовенеролога: вміння самостійно поповнювати й оновлювати знання, вести самостійний пошук необхідного матеріалу, бути творчою особистістю. Орієнтація навчального процесу на особистість, що розвивається, унеможливає процес навчання без урахування індивідуально-особистісних особливостей лікарів-інтернів, надання їм права вибору шляхів і способів навчання. З'являється нова мета освітнього процесу — виховання компетентної особистості, орієнтованої на майбутнє, здатної розв'язувати типові питання і завдання виходячи з набутого навчального досвіду й адекватної оцінки конкретної ситуації.

Розв'язання цих завдань неможливе без підвищення ролі самостійної роботи лікарів-інтернів над навчальним матеріалом, посилення відповідальності викладача за розвиток навичок самостійної роботи, за стимулювання професійного розвитку слухачів. Упровадження в практику навчальних програм із підвищеною часткою самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу. Необхідність організації зі слухачами різноманітної самостійної діяльності визначається тим, що вдається вирішити

суперечності між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії і практики.

Самостійна робота виконує низку функцій, до яких належать: розвиваюча (підвищення культури розумової праці, залучення до творчих видів діяльності, збагачення інтелектуальних здібностей лікарів-інтернів); інформаційно-навчальна (навчальна діяльність інтернів на аудиторних заняттях, не підкріплених самостійною роботою, стає малорезультативною); орієнтаційна і стимульна (процесу навчання надається професійне прискорення); виховна (формується і розвиваються професійні якості спеціаліста); дослідна (новий рівень професійно-творчого мислення).

Самостійну роботу проводять із метою: систематизації та закріплення отриманих теоретичних знань і практичних умінь; поглиблення та розширення теоретичних знань; формування умінь використовувати нормативну, довідкову документацію та спеціальну літературу; розвитку пізнавальних здібностей та активності слухачів: творчої ініціативи, самостійності, відповідальності й організованості; формування самостійності мислення, здібностей до саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації; розвитку дослідних умінь.

Для досягнення зазначеної мети лікарі-інтерни у ході виконання самостійної роботи мають розв'язувати такі завдання: вивчити рекомендовані літературні джерела; відповісти на контрольні запитання; розв'язати запропоновані завдання чи тести, ситуаційні задачі.

Самостійна робота включає такі форми роботи: індивідуальне заняття (домашні заняття) — важливий елемент у навчанні лікаря-інтерна з розширення і закріплення знань; конспектування лекцій; отримання консультацій для роз'яснень із питань досліджуваної дисципліни; підготовка відповідей на запитання тестів; підготовка до іспиту; підготовка до занять, що проводяться із використанням активних форм навчання («Круглі столи», ділові ігри, конференції); підготовка наукових доповідей, рефератів; аналіз ділових ситуацій (міні-кейсів) та ін.

Зміст позааудиторної самостійної роботи визначають відповідно до рекомендованих видів завдань згідно з робочою програмою навчальної дисципліни. Розподіл обсягу часу позааудиторної самостійної роботи в режимі дня слухача не регламентовано розкладом. Види завдань для позааудиторної самостійної роботи, їх зміст і характер можуть мати варіативний і диференціальний характер, урахувати специфіку спеціальності, досліджуваної дисципліни, індивідуальні особливості лікарів-інтернів.

Існують різні види позааудиторної самостійної роботи. Для оволодіння знаннями: читання тексту (підручника, додаткової літератури); складання плану тексту; конспектування тексту; виписки з тексту; робота з довідниками; ознайомлення з нормативними документами; дослідна робота; використання аудіо- й відеозаписів; робота з електронними інформаційними Інтернет-ресурсами. Для закріплення і систематизації знань: робота з конспектом лекції (обробка тексту); повторна робота над навчальним матеріалом (підручника, додаткової літератури, аудіо- й відеозаписів); складання плану і тез відповіді; складання альбомів, схем, таблиць для систематизації навчального матеріалу; вивчення нормативних документів; виконання тестових завдань; відповіді на контрольні запитання; підготовка повідомлень до виступу на семінарі, конференції; підготовка рефератів, доповідей; складання глосарію, бібліографії до конкретної теми; робота з комп'ютерними програмами; підготовка до складання іспиту. Для формування умінь: розв'язання ситуаційних задач за зразком; розв'язання варіативних завдань і вправ; виконання схем і таблиць; розв'язання ситуаційних професійних задач; підготовка до ділових ігор; участь у наукових та практичних конференціях; проектування та моделювання різних видів і компонентів професійної діяльності; створення проспектів, проектів, моделей; складання пам'яток; експериментальна робота, участь

у навчально-дослідній роботі; рефлексивний аналіз професійних умінь із використанням аудіо-, відео-техніки й електронних практикумів.

Самостійна робота може здійснюватися індивідуально чи групами інтернів залежно від мети, обсягу, конкретної тематики самостійної роботи, рівня складності, рівня умінь лікарів. Сутність самостійної роботи лікарів-інтернів як специфічної педагогічної конструкції визначено особливостями поставлених у ній навчально-пізнавальних завдань. Отже, самостійна робота не є самостійною діяльністю слухачів із засвоєння навчального матеріалу, а особливою системою умов навчання, які організовує викладач. Викладач розробляє завдання для самостійної роботи слухачів. Це може бути посилання на конкретний підручник, збірник задач, навчальний посібник, нормативно-довідкову літературу.

Засоби для організації самостійної роботи: робочі зошити, бланки завдань, тексти, аудіо-, відеозаписи, конспекти лекцій, збірники завдань, навчальні посібники, таблиці, схеми, тести, комп'ютерні класи, методичні кабінети.

На кафедрі дерматовенерології ХМАПО проводять цикл «Дерматовенерологія» для лікарів-інтернів згідно з типовою програмою МОЗ України, якою передбачено 8 міс. навчання на кафедрі дерматовенерології та суміжних кафедрах (1248 год) і 9 міс. на базі стажування (1404 год). Очне навчання інтернів проводять на клінічних базах кафедри.

Для самостійної роботи лікарів-інтернів застосовують: навчальні історії хвороби, практикуми, посібники для самостійної роботи, фотографії хворих, дерматологічні атласи, мультимедійні презентації, збірники тестів, ситуаційних та фотозадач для перевірки контролю знань. Для позааудиторної самостійної роботи лікарям-інтернам пропонується робота з електронними інформаційними й Інтернет-ресурсами, ознайомлення з рекомендованою літературою, написання рефератів, підготовка доповідей і тез до проблемних конференцій з дисципліни і загальних питань медицини тощо.

Під час підготовки та проведення атестації лікарів-інтернів використовують тестову програму Elex, яка вміщує понад 1057 питань. Для оптимізації навчального процесу застосовують матеріали з тестового навчання та контролю, які розроблені співробітниками кафедри.

ВИСНОВКИ

Правильна організація самостійних навчальних занять, їх систематичність, доцільне планування робочого часу дає змогу прищепити лікарям-інтернам уміння і навички в оволодінні, вивченні, засвоєнні та систематизації набутих знань у процесі навчання, забезпечувати високий рівень успішності в період навчання, прищепити навички відповідного професійного рівня протягом усієї трудової діяльності.